

ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล พื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

ศิริจิตร จันทร, คม.*

ธัญลักษณ์ บรรลิจิตกุล, Ph.D (Nursing)*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่ฝึกภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน เลือกด้วยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบประเมินความพร้อมในด้านความรู้เนื้อหา 3) แบบประเมินความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม 4) แบบประเมินความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง เครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .81 .78 และ .75 ตามลำดับ และ 5) แบบประเมินความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานเป็นแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินความพร้อมในด้านความรู้เนื้อหา ใช้วิธีการเตรียมความพร้อมด้วยการอ่านหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 92.00 รองลงมา คือ การทดลองนอกศูนย์การเรียนรู้ (Learning research center: LRC) ร้อยละ 73.90 ความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.87$ $SD = .348$) ความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.31$ $SD = .333$) ส่วนความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ในด้านต่างๆ สรุปประเด็นหลัก เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผู้ป่วย ต่อการดูแลผู้ป่วย ต่อพฤติกรรมของพยาบาลที่ปฏิบัติต่อผู้ป่วย และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ในนักศึกษาพยาบาลทุกคน ก่อนที่จะเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน และจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน

คำสำคัญ: ความพร้อม, ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน, นักศึกษาพยาบาล

* อาจารย์ ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

Readiness to practice in the Fundamentals of Nursing Practicum among nursing students at The Thai Red Cross College of Nursing

Sirijit Janton, M.E.*

Tanyaluk Bunlikitkul, Ph.D.(Nursing)*

Abstract

This descriptive study aimed to explore the readiness to practice in the Fundamentals of Nursing Practicum among nursing students at The Thai Red Cross College of Nursing. Ninety-one participants of sophomore nursing students who had placements in Fundamentals of Nursing Practicum were purposively sampled. This study employed content validated instruments: (1) personal information; (2) readiness in practice assessment; (3) readiness in self-directed learning assessment; (4) readiness in team working assessment; and (5) readiness in attitude to Fundamentals of Nursing Practicum. Data was analyzed by using descriptive statistics and content analysis.

The findings reveal that they prepared reading and self-study at LRC – 92% and 73.9% respectively. Also, the mean score of readiness in team working and self-learning were low ($\bar{X}=1.87$, $SD=0.348$; $\bar{X}=2.31$, $SD=0.333$) Readiness in attitude toward Fundamentals of Nursing Practicum were attitude toward patients, attitude toward nurses' caring behavior to patient, and attitude toward practice. This study has the following recommendations: we should assess several aspects of nursing students' readiness prior to Fundamentals of Nursing Practicum, promote self-directed learning, and provide practicum preparation sessions prior to practicum.

Keywords: readiness, Fundamentals of Nursing Practicum, nursing student

* Instructor, Department of Fundamental of Nursing and Nursing Administration, The Thai Red Cross Collage of Nursing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จัดการศึกษาพยาบาลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยมีภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาล เป็นภาควิชาหลักที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาพยาบาลพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 หลังจากนั้นนักศึกษาจะต้องสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน โดยนักศึกษาจะต้องปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานแบบองค์รวมแก่บุคคล และครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการใช้กระบวนการพยาบาลที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการศึกษาวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ “นักศึกษาพยาบาล” ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง องค์ประกอบหนึ่งในฐานะผู้เรียน จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเอง ประกอบกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาต้องกระทำกับมนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานในด้านต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ความพร้อมด้านความรู้ในเนื้อหาการพยาบาลพื้นฐาน ความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม ความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง และความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญก่อนที่นักศึกษาจะฝึกปฏิบัติจริง จะช่วยเอื้ออำนวยให้การฝึกปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชาได้ หากนักศึกษาไม่มีความพร้อมจะทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนรู้ตามมาได้

การจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานในปัจจุบัน กำหนดให้นักศึกษา

ทุกคนฝึกปฏิบัติกับผู้รับบริการผู้ใหญ่ในหอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย โดยมีระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติรวม 8 สัปดาห์ ละ 2 วันๆ ละ 7 ชั่วโมง รวมเป็น 112 ชั่วโมง สำหรับการจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา 2552 นักศึกษาพยาบาลจะถูกแบ่งเป็นสองกลุ่มในจำนวนที่เท่าๆ กัน โดยนักศึกษาพยาบาลกลุ่ม 91 คนแรกฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้รับบริการที่มีสุขภาพดี กับผู้รับบริการในชุมชน โรงเรียน และศูนย์บริการสาธารณสุขก่อน 8 สัปดาห์ แล้วจึงกลับมาฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานกับผู้รับบริการในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย อีก 8 สัปดาห์ ส่วนนักศึกษาพยาบาล 90 คนหลัง ฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานก่อน 8 สัปดาห์ แล้วจึงฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้รับบริการที่มีสุขภาพดีอีก 8 สัปดาห์ ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาลได้เห็นความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในรายวิชาการศึกษาพยาบาลพื้นฐาน โดยจัดโครงการปฐมนิเทศเข้าสู่การฝึกปฏิบัติการพยาบาล เรื่อง “ก้าวแรก... สู่วิชาชีพ” เพื่อให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งด้านทักษะการพยาบาลและปลูกฝังเจตคติต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ได้รับการทบทวนทักษะการปฏิบัติการพยาบาลต่างๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจของนักศึกษาในการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลจริงบนหอผู้ป่วย เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความพร้อมให้นักศึกษา แต่สำหรับนักศึกษาที่ต้องผ่านการเรียนรู้การปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้รับบริการที่มีสุขภาพดีที่อยู่นอกสถานพยาบาล ซึ่งเป็นบริบทที่มีความแตกต่างจากการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้รับบริการที่มีปัญหาสุขภาพในหอผู้ป่วย

คณะผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการความพร้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาล เพื่อฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติ ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้รับบริการที่มีสุขภาพดีกับผู้รับบริการในชุมชน โรงเรียน และ ศูนย์บริการสาธารณสุขก่อนแล้วจึงกลับมาฝึกปฏิบัติการในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานกับผู้รับบริการในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย อีกทั้งความพร้อมของผู้เรียนถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การเรียนการสอน ในภาคปฏิบัติเกิดขึ้นได้โดยง่ายและมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมสูง คณะผู้วิจัยในฐานะ อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานโดยตรง จึงสนใจศึกษาเพื่อประเมินความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้รับบริการที่มีสุขภาพดีกับผู้รับบริการในชุมชน โรงเรียน และ ศูนย์บริการสาธารณสุขก่อนในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานหรือไม่อย่างไร ทั้งเรื่องความรู้และทักษะด้านการพยาบาลพื้นฐาน รวมถึงการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลเป็นทีม เพื่อผู้สอนจะได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติ ในความพร้อมของนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติ ความพร้อมของผู้เรียนจะเป็นปัจจัยเสริมการเรียนการสอนและนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนได้มากขึ้นด้วยการนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน และปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการส่งเสริม

นักศึกษาให้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องในแหล่งฝึกที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมด้านเนื้อหาความรู้ ด้านการทำงานเป็นกลุ่ม และด้านการศึกษาด้วยตนเองในการฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2552 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน จำนวน 181 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โดยกำหนดคุณสมบัติในการเข้าร่วมโครงการ (inclusion criteria) ดังนี้

1. ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน
2. มีความสนใจและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย
3. ต้องผ่านการฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้รับบริการที่มีสุขภาพดี กับผู้รับบริการ

ในชุมชน โรงเรียน และศูนย์บริการสาธารณสุข
มาแล้ว

แต่เนื่องจากจำนวนประชากรมีขนาดเล็ก
ขนาดตัวอย่างจึงเท่ากับจำนวนประชากรที่มี
คุณสมบัติในการเข้าร่วมโครงการตามกำหนด⁽¹⁾
ซึ่งมีจำนวน 91 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตทำวิจัยและเก็บ
ข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรถึงผู้อำนวยการวิทยาลัย
พยาบาลสภากาชาดไทย

2. หลังจากได้รับอนุมัติการทำวิจัยและเก็บ
ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับพิจารณา
จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย วิทยาลัย
พยาบาลสภากาชาดไทย

3. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจง
รายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัย เปิดโอกาสให้ซักถาม
ในข้อสงสัยและสอบถามความสมัครใจในการ
เข้าร่วมงานวิจัยอีกครั้ง จากนั้นนักศึกษาพยาบาล
ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยแจ้งความจำนงค์เข้าร่วม
งานวิจัยโดยตรงกับผู้วิจัย และลงชื่อในแบบแสดง
ความยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ
จากนั้น ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

4. ประสานงานกับประธานวิชาปฏิบัติการ
พยาบาลพื้นฐานและอาจารย์นิเทศน์ประจำแหล่งฝึก
เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าเก็บข้อมูลของผู้วิจัย

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
จนครบถ้วนสมบูรณ์

6. นำข้อมูลมาวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย
2 ส่วน ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย
ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ เกรดวิชาการพยาบาลพื้นฐาน
และเกรดเฉลี่ย (GPA)

2. การประเมินความพร้อมของนักศึกษา
พยาบาลชั้นปีที่ 2 ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล
พื้นฐาน ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาล
สภากาชาดไทย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินความพร้อมด้านความรู้
เนื้อหา เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการเตรียมความพร้อม
ความมั่นใจในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน และวิชาที่
เกี่ยวข้องก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาล
พื้นฐาน นำเสนอด้วยค่าความถี่และร้อยละ

2.2 แบบประเมินความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นคำถามเกี่ยวกับความพร้อม
ของนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมกลุ่ม
ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า
5 ระดับ มีจำนวนข้อความประเมิน 17 ข้อ
โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.3 แบบประเมินความพร้อมในการศึกษา
ด้วยตนเอง เป็นคำถามเกี่ยวกับความพร้อมของ
นักศึกษาในการศึกษาด้วยตนเองที่เกี่ยวข้องกับ
การฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ลักษณะคำถาม
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน
ข้อความประเมิน 36 ข้อ โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ
คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ และการแปลความหมายของระดับคะแนนในข้อ 2.2 และ 2.3 ดังนี้

ระดับ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับความพร้อม	ระดับค่าเฉลี่ย
สูงหรือมาก	5.00-3.68
ปานกลาง	3.67-2.34
ต่ำหรือน้อย	2.33-1.00

2.4 แบบประเมินความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบวัดเจตคติในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งพัฒนาโดย เพ็ญวรรณมหาผล⁽²⁾ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้อย่างอิสระประกอบด้วยคำถาม ดังต่อไปนี้

2.4.1 เมื่อท่านนึกถึงผู้ป่วย ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรบ้าง

2.4.2 เมื่อท่านนึกถึงการดูแลผู้ป่วย ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรบ้าง

2.4.3 เมื่อท่านนึกถึงพฤติกรรมของพยาบาลต่อผู้ป่วย ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรบ้าง

2.4.4 เมื่อท่านนึกถึงการฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานกับผู้ป่วยในหอผู้ป่วย ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรบ้าง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบประเมินความพร้อมด้านความรู้เนื้อหา ด้านการทำงานเป็นกลุ่ม และความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาล ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน จำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .81 .78 และ .75 ตามลำดับ

2. แบบประเมินความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาล ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานจำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เก็บข้อมูลในช่วงเวลา ก่อนที่กลุ่มตัวอย่างจะฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน

ซึ่งระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 45-60 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ข้อมูลเกี่ยวกับเกรดเฉลี่ย (GPA) วิเคราะห์โดยใช้ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลการประเมินความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย วิเคราะห์ดังนี้ ด้านความรู้ ในเนื้อหา วิเคราะห์โดยใช้ ร้อยละ ด้านการทำงาน เป็นกลุ่ม และด้านความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

การศึกษาวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยพหุศาสตร์ของผู้นิเทศน์โดยผู้วิจัยอธิบายอย่างชัดเจน

กับผู้นิเทศน์ทุกคนเกี่ยวกับการวิจัยและสิทธิของผู้นิเทศน์ ไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อผู้นิเทศน์ การเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ โดยมีการลงลายมือชื่อของผู้นิเทศน์ทุกคนที่แสดงถึงการตัดสินใจด้วยตนเองในการเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 97.80) ได้เกรดวิชาการพยาบาลพื้นฐาน เกรด B มากที่สุด (ร้อยละ 40.66) น้อยที่สุด คือ เกรด A (ร้อยละ 4.63) เกรดเฉลี่ย (GPA) อยู่ระหว่าง 2.5-2.99 มากที่สุด (ร้อยละ 47.70) น้อยที่สุดระหว่าง 3.50-4.00 (ร้อยละ 1.1)

ส่วนที่ 2 ความพร้อมด้านความรู้เนื้อหา

กลุ่มตัวอย่าง มีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้เนื้อหา ส่วนมากใช้การอ่านหนังสือ (ร้อยละ 92.00) รองลงมา คือ การทดลองนอกศูนย์การเรียนรู้ (Learning Resort Center: LRC) (ร้อยละ 73.90) และการทดลองในศูนย์การเรียนรู้ (ร้อยละ 52.30) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความพร้อมด้านความรู้เนื้อหา (กลุ่มตัวอย่างแต่ละรายสามารถเลือกได้หลายวิธี)

วิธีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้	จำนวน	ร้อยละ
- อ่านหนังสือ	81	92.00
- ดูวีดิทัศน์	16	18.20
- ทดลองปฏิบัติใน LRC	46	52.30
- ทดลองปฏิบัตินอก LRC	65	73.90
- อื่นๆ	6	6.80

ส่วนที่ 3 การประเมินความพร้อมด้านการ ทำงานเป็นกลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยความพร้อม
ด้านการทำงานเป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ

($\bar{X} = 1.87$, $SD = .348$) ความพร้อมในการทำงาน
เป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น
เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.49$, $SD = .643$) และทุกครั้ง
ที่ทำงานสามารถแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสม
($\bar{X} = 2.36$, $SD = .610$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ท่านมีวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจนเสมอ	2.23	.562	ต่ำ
2. ท่านเต็มใจที่จะยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นอย่างแท้จริง	1.82	.598	ต่ำ
3. ท่านเข้าใจตนเองเป็นอย่างดี	2.22	.686	ต่ำ
4. ท่านเข้าใจผู้อื่นเป็นอย่างดี	2.49	.643	ปานกลาง
5. ทุกครั้งที่ท่านทำงานท่านสามารถแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสม	2.36	.610	ปานกลาง
6. ท่านให้อีกาสทุกคนพูดถึงเรื่องต่างๆ ได้อย่างอิสระ	1.74	.669	ต่ำ
7. ท่านฟังความคิดเห็นและแนวคิดของผู้อื่นเสมอ	1.52	.567	ต่ำ
8. การวางแผนในการทำงานต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วม	1.70	.730	ต่ำ
9. ท่านให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการทำงานอยู่เสมอ	1.77	.673	ต่ำ
10. เมื่อท่านมีปัญหาเกิดขึ้น ท่านจะแก้ปัญหาด้วยการเผชิญหน้า ซึ่งกันและกัน	2.22	.734	ต่ำ
11. ข้อขัดแย้งภายในทีมเป็นการสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย	2.33	.880	ต่ำ
12. ในการตัดสินใจทำอะไรจะต้องอาศัยข้อมูลและข้อเท็จจริงเป็นหลัก	1.76	.606	ต่ำ
13. ในการทำงานร่วมกันควรมีลักษณะยืดหยุ่น	1.66	.676	ต่ำ
14. ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้ฟังที่ดี	1.41	.618	ต่ำ
15. ผู้นำภายในกลุ่มควรกระจายไปทั่วกลุ่มได้ตามสถานการณ์	1.53	.624	ต่ำ
16. ในการทำงานควรมีการสื่อสารและสัมพันธ์กันในระหว่างผู้ร่วมงาน อย่างเปิดเผยและไว้วางใจซึ่งกันและกัน	1.43	.583	ต่ำ
17. ในการทำงานเป็นทีมควรมีการทบทวนการทำงานของทีม อย่างสม่ำเสมอ	1.60	.598	ต่ำ
รวม	1.87	.348	ต่ำ

ส่วนที่ 4 ความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.31$, $SD = .333$) ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

คือ การเรียนแบบริเริ่มและอิสระ ($\bar{X} = 2.63$, $SD = .491$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.00$, $SD = .426$) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การเปิดโอกาสการเรียนรู้	2.45	.402	ปานกลาง
อัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	2.32	.449	ต่ำ
การเรียนแบบริเริ่มและอิสระ	2.63	.491	ปานกลาง
ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2.00	.426	ต่ำ
ความรักในการเรียน	2.15	.451	ต่ำ
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2.37	.397	ปานกลาง
การมองโลกในแง่ดี	2.35	.530	ปานกลาง
ความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะในการแก้ปัญหา	2.36	.465	ปานกลาง
รวม	2.31	.333	ต่ำ

ส่วนที่ 5 ความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน

ความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

5.1 ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผู้ป่วย ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ป่วยเป็นผู้ที่น่าสงสาร น่าเห็นใจ คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมา คือ ผู้ป่วยเป็นบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคลากรทางสุขภาพ ไม่สามารถทำได้

เหมือนปกติ ผู้ป่วยเป็นผู้ที่มีความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ ผู้ป่วยคือผู้ที่มีความไม่สมดุลทั้งร่างกายและจิตใจ ผู้ป่วยเปรียบเสมือนครุคนหนึ่ง ผู้ป่วยคือบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพ ผู้ป่วยเป็นบุคคลที่สกปรก ผู้ป่วยเป็นบุคคลที่จะต้องให้ความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 33.97, 9.89, 4.39, 3.30, และ 2.20 ตามลำดับ

5.2 ความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อการดูแลผู้ป่วยสรุปได้เป็น 2 ประเด็น คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย และความรู้สึกที่มีต่อการดูแลผู้ป่วย

5.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการดูแลผู้ป่วยที่พบมากที่สุด คือ ดูแลผู้ป่วยให้ดีที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.06 รองลงมา คือ การดูแลผู้ป่วยจะต้องคำนึงถึงความสุขของผู้ป่วยเป็นสำคัญ ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ ดูแลผู้ป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ ตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย ปฏิบัติด้วยความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม มีมาตรฐานการดูแลเท่าเทียมกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดว่าการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ การดูแลผู้ป่วยเป็นการใส่ใจห่วงใย และต้องดูแลตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 13.18, 10.98, 6.59, 6.59, 3.29, 3.29, 3.27, 2.19, 1.09 และ 1.09 ตามลำดับ

5.2.2 ความรู้สึกที่มีต่อการดูแลผู้ป่วย พบว่า ความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการดูแลผู้ป่วยมากที่สุด คือ รู้สึกภูมิใจ เต็มใจ และดีใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยให้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 37.36 รองลงมา คือ การดูแลผู้ป่วยเป็นสิ่งที่ดีเหมือนทำบุญ เป็นงานที่หนัก ยากลำบาก เหนื่อย มีความสุขที่ได้ดูแลผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 10.98, 6.59, 4.39, 4.39 และ 4.39 ตามลำดับ

นอกจากนั้น ความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 1.09 ได้แก่ เป็นงานที่ทำหาย เสียสละ ทำด้วยใจ ทำด้วยความรัก ต้องมีความรับผิดชอบอย่างมาก และรู้สึกถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น

5.3 ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างต่อพฤติกรรมของพยาบาลต่อผู้ป่วย สรุปได้ดังนี้ คือ พยาบาลดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 29.67 รองลงมา คือ พยาบาลมีความเมตตา อ่อนโยน

พูดจาไพเราะ คิดเป็นร้อยละ 9.89, 9.89 และ 7.09 ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 5.49 เท่ากัน คือ สุภาพ ใจดี มีทั้งดีและไม่ดี ปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยความนุ่มนวล และปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างถูกต้องเหมาะสม แต่มีความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความคิดเห็นอีกมุมมองหนึ่ง คือ พยาบาลไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยใกล้ชิดผู้ป่วย ไม่ให้กำลังใจผู้ป่วย ไม่ค่อยอ่อนโยนต่อผู้ป่วย ทำงานตามหน้าที่ บางครั้งจะเลยบางเรื่อง ไม่มีเวลาให้ผู้ป่วย ดูแลแต่ด้านร่างกายไม่นึกถึงความรู้สึกของผู้ป่วยและญาติ ขอบว่าผู้ป่วย ทำงานแบบหุ่นยนต์ และดูแลผู้ป่วยไม่ทั่วถึง

5.4 ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานกับผู้ป่วยในหอผู้ป่วย สรุปดังนี้

5.4.1 ต่อตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความกลัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.98 รองลงมา คือ ตื่นเต้น ไม่มั่นใจ วิตกกังวล เป็นวิชาที่ยาก ท้อแท้ คิดเป็นร้อยละ 19.78, 15.39, 7.69, 5.49 และ 4.39 ตามลำดับ นอกจากนั้นยังมีความคิดเห็นที่หลากหลาย ได้แก่ เครียด เหนื่อย มีความรู้ไม่เพียงพอ ไม่พร้อม คิดเป็นร้อยละ 3.29 เท่ากัน บางคนไม่อยากทำ ไม่ค่อยชอบ รู้สึกดีและสนุก คิดเป็นร้อยละ 2.19 เท่ากัน สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่คิดเป็นร้อยละ 1.09 เท่ากัน ได้แก่ ไม่ได้พักผ่อน เพราะต้องเขียนการวางแผนการพยาบาลจนดึก ภาควิชาใจมากที่จะได้ใส่ชุดพยาบาล อยากเรียนรู้ให้ดีที่สุด รู้สึกอยากฝึกวิชานี้แต่บางคนไม่อยากจะขึ้นตึก

5.4.2 ต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลัวทำไม่ถูก ทำผิดพลาดมาก

ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.83 รองลงมา คือ กลัวทำไม่ได้ เป็นเรื่องที่ท้าทายความสามารถ เป็นวิชาที่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนทุกขั้นตอน ต้องระมัดระวังรอบคอบ มีสติ ไม่ประมาท ต้องมีความรู้ พยายามทำหน้าที่ให้ดีที่สุดและกลัวว่าจะให้การพยาบาลผู้ป่วยได้ไม่ดีพอ กลัวติดเชื้อ ไม่รู้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง คงเหมือนกับที่เรียนในห้องปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่ดี คงจะง่าย ๆ ต้องทำให้ผู้ป่วยไว้วางใจ และไม่ควรทำผิดพลาด คิดเป็นร้อยละ 21.98, 10.18, 9.89, 8.79, 7.69, 3.29 และ 2.19 ตามลำดับ

5.4.3 ต่อผู้ป่วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลัวผู้ป่วยไม่ให้ความร่วมมือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.09 รองลงมา คือ กลัวผู้ป่วยไม่พึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ 4.39 และกลัวผู้ป่วยโรคติดต่อ กลัวผู้ป่วยมีความรู้มากกว่า กลัวผู้ป่วยถามแล้วตอบไม่ได้ กลัวผู้ป่วยจู้จี้ กลัวผู้ป่วยไม่เชื่อถือ กลัวเพิ่มภาระให้ผู้ป่วย กลัวว่าจะทำความเดือดร้อนให้ผู้ป่วย และคิดว่าผู้ป่วยคงเห็นใจนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.09 เท่ากัน

5.4.4 ต่ออาจารย์และพยาบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลัวอาจารย์ดุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.98 รองลงมา คือ อยากให้อาจารย์ทุกคนเข้าใจนักศึกษา และอยากให้อาจารย์ให้ความรู้กับนักศึกษาด้วยความเมตตา คิดเป็นร้อยละ 2.19 นอกจากนั้นยังมีความรู้สึกว่าจะต้องเตรียมใจเมื่อถูกอาจารย์ว่ากล่าว ตักเตือน และกลัวพยาบาลที่ทำงานบนหอผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 1.09

การอภิปรายผล

ความพร้อมในด้านความรู้เนื้อหาวิชาการพยาบาลพื้นฐาน และวิชาที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้เนื้อหาใช้การอ่านหนังสือและทดลองในศูนย์การเรียนรู้ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) อยู่ระหว่าง 2.50-2.99 และได้คะแนนเกรด A วิชาการพยาบาลพื้นฐานน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.63) จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมทั้งการอ่านหนังสือและทดลองในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศรี ทาทาน และอัมพร ยานะ⁽³⁾ พบว่า นักศึกษารับรู้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีมีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับมากร้อยละ 90.6 และนักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับมาก (เกรด 4) รับรู้ว่ามีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 21.7 นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยที่ผ่านการฝึกปฏิบัติ วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้รับบริการที่มีสุขภาพดีกับผู้รับบริการในชุมชน โรงเรียน และศูนย์บริการสาธารณสุขสุขก่อนขึ้นฝึกในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งเป็นการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลเป็นครั้งแรก ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่มีความต่อเนื่องระหว่างการเรียนรู้ในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐาน และวิชาการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน อาจส่งผลต่อเนื่องถึงความมั่นใจจึงมีการเตรียมความพร้อมโดยอ่านหนังสือเพื่อการทบทวนความรู้วิชาการพยาบาลพื้นฐาน และวิชาที่เกี่ยวข้องที่มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำ เพราะการที่ผู้เรียนจะมีพัฒนาการด้านทักษะเพื่อจะนำไปปฏิบัติได้ ผู้เรียนจะต้องมีพัฒนาการด้านพุทธิหรือสติปัญญา รวมไปถึงด้วยเสมอ⁽⁴⁾

ความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม

ผลการวิจัยในด้าน ความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐานและวิชาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิตและทดลองปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความรับผิดชอบในการเรียนของตน และเรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่มน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ McCarthy⁽⁵⁾ พบว่านักศึกษาพยาบาลยังคง ชอบวิธีการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (teacher center approach) ชอบการสอนแบบ บรรยาย และชอบให้ผู้สอนบอกรายละเอียดในการ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอาจเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้นักศึกษามีความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม อยู่ในระดับต่ำ

ความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเองอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การพยาบาลพื้นฐานและวิชาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิตและทดลอง ปฏิบัติซึ่งเป็นการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับการศึกษาของพีพรณ วิบุรณกิจ และจิราจันทร์ คนทา⁽⁶⁾ พบว่า การจัดการเรียน การสอนทางการพยาบาลในหมวดวิชาชีพพยาบาล ที่ผ่านมารูปแบบการเรียนการสอนยังเป็นแบบเดิม ได้แก่ การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาเป็น ผู้รับข้อมูลเพียงด้านเดียว ไม่ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ อย่างเต็มที่ จึงเกิดความสับสนในเนื้อหาที่เรียน และเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนทำให้นักศึกษา

ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งแตกต่างจาก การศึกษาของอารีวรรณ กลั่นกลิ่น และคณะ⁽⁷⁾ พบว่า ความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการ เรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานกลุ่ม และการแก้ ปัญหา จากการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก อยู่ในระดับสูง

นอกจากนั้นอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีผล การเรียนวิชาการพยาบาลพื้นฐานโดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง จึงอาจทำให้ความพร้อมในการ ศึกษาด้วยตนเองส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ถึงต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Box, Babara Jean อ้างถึงใน ศรีไพร ไชยา⁽⁸⁾ ศึกษา ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการ เรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันกับ ระหว่างเกรดเฉลี่ยสะสม และความพร้อมในการ เรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการ พยาบาลพื้นฐาน

ผลการวิจัยในด้านความพร้อมด้านเจตคติ ต่อการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน พบว่า ส่วนใหญ่ นักศึกษามีแนวคิดด้านเจตคติทางบวก ในด้าน ความรู้สึกที่นักศึกษามีต่อวิชาปฏิบัติการพยาบาล พื้นฐาน พบว่า นักศึกษากลัวทำไม่ถูก ทำผิดพลาด มากที่สุด กลัวผู้ป่วยไม่ให้ความร่วมมือ เป็นวิชาที่ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนทุกขั้นตอน ต้องระมัดระวัง รอบคอบ มีสติ ไม่ประมาท และต้องมีความรู้ นอกจากนั้นนักศึกษายังมีความรู้สึกตื่นเต้น ไม่มั่นใจ วิตกกังวล เป็นวิชาที่ยาก เครียด เหนื่อย มีความรู้ ไม่เพียงพอ ไม่ได้ฝึกฝน ต้องเขียนการวางแผน การพยาบาลจนตึก ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ มณฑา ลัมทองกุล และสุภาพ อารีเอื้อ⁽⁹⁾ ในเรื่อง

แหล่งความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก คือ การขาดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล การล้มขั้นตอนในการปฏิบัติการพยาบาล การพยาบาลที่ไม่ถูกต้องตามเทคนิค ความไม่มั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล การสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร เช่น ผู้ป่วยและญาติไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม ไม่มีความรู้เรื่องโรคผู้ป่วยและการพยาบาล อาจารย์สอนเสียงดัง นอกจากนี้ทางด้านการเรียนการสอนพบว่า การเขียนแผนการพยาบาลต้องใช้เวลามากเกินไป พักผ่อนไม่เพียงพอ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ

ให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนก่อนที่จะเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือและกระตุ้นให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนให้มากที่สุด และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเรียนวิชาภาคปฏิบัติในชั้นปีที่แตกต่างกันเนื่องจากวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานเป็นวิชาภาคปฏิบัติวิชาแรก

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลสภาวิชาชีพไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. บุญใจ ศรีสถิตยันทรากร. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ยูเอเอ็นดีไอ อินเตอร์มีเดีย; 2547. หน้า 231-43.
2. เพ็ญวรรณ มหาผล. ผลการสอนโดยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ต่อเจตคติในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2539.
3. สมศรี ทาทาน, อัมพร ยานะ. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลและทัศนคติต่อวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก. พะเยา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี; 2551.
4. จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.; 2527.
5. McCarthy G. Teaching groups: the lecture as a pedagogical method. New York: Springer; 1995.
6. รพีพรรณ วิบูลย์วัฒนกิจ, จิราจันทร์ คนทา. ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. พยาบาลสาร 2548;32: 84-95.

7. อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา, ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ์, ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. ความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. พยาบาลสาร 2551;35:1-9.
8. ศรีไพร ไชยา. ผลของการสอนในคลินิกโดยใช้แฟ้มสะสมงานต่อความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2541.
9. มณฑา ลิ้มทองกุล, สุภาพ อารีเอื้อ. แหล่งความเครียด วิธีการเผชิญความเครียด และผลลัพธ์การเผชิญความเครียดของนักศึกษาพยาบาล ในการฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก. รามาธิบดีพยาบาลสาร 2552;15: 192-205.